Lausunto
Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY)
9.12.2011

Lausunto ehdotuksesta yliopistojen rahoitusmalliksi vuodesta 2013 alkaen

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY) lausuu seuraavaa yliopistojen rahoitusmallin uudistamista pohtineen työryhmän ehdotuksesta ”Laadukas, kansainvälinen, profiloitunut ja vaikuttava yliopisto – ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi vuodesta 2013 alkaen”.

Keskeisiä huomioita

- JYY kannattaa rahoitusmallin yksinkertaistamista ja läpinäkyvyyttä
- JYY kannattaa myös suoritettujjen tutkintojen määrään perustuvaa rahoitusta
- Yliopistoja on ohjattava parantamaan laatua ja ohjausta, ettei 55 opintopisteen vaatimus johda tutkintojen laadun heikkenemiseen tehokkuuden tavoittelun vuoksi
- JYY kannattaa lämpimästi YOPALAn sisällyttämistä rahoituskriteereihin

Rahoitusmallikokonaisuus

JYY toivoo, että rahoitusmallin kehittämistyössä käydään laajaa keskustelua eri yhteiskunnallisten toimijoiden ja yliopistoyhteisöjen osapuolten kesken. Rahoitusmalli on keskeinen instrumentti yliopistojen ohjaamiseksi entistä laadukkaamman ja yhteiskunnallisesti vaikuttavamman korkeakoulutuksen järjestäjiksi ja tutkimuksen toteuttajiksi.

Työryhmän ehdottama rahoitusmalli yksinkertaistaisi yliopistojen rahoitusta ja tekisi siitä aiempaa läpinäkyvämpää. Ehdotettu malli ohjaa tehokkaaseen toimintaan, joka koulutuksessa tarkoittaa tehokasta läpäisyä ja tutkimuksessa tiivistä julkaisutahtia. JYY näkee rahoitusmallin yksinkertaisuuden hyvänä asiana, mutta näkee siinä toisaalta myös uhkia. Koulutuksen osalta mallin keskeinen heikkous on, että sen keskeiset rahoituselementit eivät riittävästi kannusta yliopistoja kehittämään esimerkiksi opetushenkilökunnan pedagogista osaamista, opiskelijoiden uraohjausta, opetushenkilöstön määrää suhteessa opiskelijoihin ja koulutuksen tukipalveluja.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA
Keskussairaalantie 2 | 40600 Jyväskylä | P. 014 260 3355 | Fax 014 260 3928

Koulutuksen rahoitustekijät

Toteumiin perustuva koulutuksen rahoitus

Koulutuksen osalta aiemmassa rahoitusmallissa keskeisiä tekijöitä olivat suoritettujen tutkintojen ohella laskennalliset opiskelijamäärät ja tutkintotavoitteet. Työryhmän ehdotuksessa koulutuksen perusteella määräytyvää rahoitusta yksinkertaistetaan. Rahoitus perustuu voimakkaasti toteumiin - suoritettuihin tutkintoihin ja opintopisteisiin. JYYn kannattaa ehdotuksen mukaista ratkaisua luopua tutkintotavoitteista keskeisenä rahoitustekijänä, mutta ei näe ongelmattomana toteutuneisiin tutkintoihin perustuvaa mallia.

Jos yliopistojen ulkoinen rahoitus järjestettäisiin työryhmän ehdotuksen mukaisesti ja sisäinen rahoitus sitä mukaillen, tarkoittaisi se tietyille yliopistojen yksiköille haastavia aikoja. Ongelmia on luvassa erityisesti niille oppiaineille, joiden koulutus on keskimääräistä vähemmän houkuttelevaa ja joiden koulutuksen läpäisy on muita heikompaa. Nämä yksiköt ovat joutuneet kompensoimaan suoritettujen tutkintojen määrien vajautta kasvattamalla opiskelijamääriään ja tutkintotavoitteitaan, jotta voivat saada riittävästi rahoitusta toimintaansa. Koulutuksen rahoituksen perustuessa täysin toteumiin, tulisi näiden yksiköiden onnistua kasvavan kilpailun vallitessa yhä paremmin rekrytoimaan tosissaan tutkintoon tähtäävät opiskelijat ja toimimaan tiukemmalla rahoituksella. Kuitenkin näidenkin oppiaineiden asiantuntijoille on yhteiskunnassa kysyntää. Ehdotetun kaltainen koulutuksen rahoitus saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa kasvavaa rahoitusta on tarjolla jo valmiiksi houkutteleville ja menestyville yksiköille.

Suoritettuihin opintopisteisiin perustuva rahoitus

Työryhmän ehdotuksessa yliopistojen rahoituksesta 11 % jaetaan 55 opintopistettä suorittaneiden opiskelijoiden määrän perusteella. JYY huomioi, että opintopisteiden määräytyminen ei käytännössä ole tasavertaista koulutusalojen ja -yksikköjen välillä tutkintoasetuksesta (VN 794/2004, 5 §) huolimatta. Rahoituskriteerin muodostaminen tällä tavoin synnyttäisi tarpeen opintojaksojen opintopisteiden mukaisen työmäärän yhtenäistämiselle.

Vielä merkittävämpi kysymys on se, kuinka yliopistot tulisivat pyrkimään opintopisteiden perusteella määräytyvän rahoituksen keräämiseen. Kyseinen rahoituskriteeri ei saa johtaa tilanteeseen, jossa koulutuksen vaatimustasoa lasketaan opintopistekertymän edistämiseksi ja läpäisyn edistämiseksi. JYY näkee, että yliopistojen tulee koulutuksen vaatimustason laskemisen

sijaan panostaa ohjauksen ja opetuksen laatuun sekä opettajien pedagogisiin valmiuksiin ja joustaviin opiskelumahdollisuuksiin opintojen sujuvoittamiseksi.

Mikäli ehdotuksen mukainen rahoitustekijä toteutuu, opetus- ja kulttuuriministeriön tulee seurata tarkasti yliopistojen toimenpiteitä opintopistekertymän kasvattamiseen. Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden mukaisen strategiaperusteisen rahoituksen tulee tukea yliopistoja koulutuksen ja opinto-ohjauksen laadun parantamisessa, jos koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitus perustuu ehdotuksen mukaisesti vahvasti tutkintomääriin.

Muut koulutuksen rahoitustekijät

JYY kannattaa lämmöllä ehdotusta siitä, että yliopistojen opiskelijapalautejärjestelmä (YOPALA) tulee osaksi rahoitusmallia. Palautejärjestelmä on tärkeää saada käyttöön ennen sen tuomista osaksi rahoitusmallia, jotta järjestelmä vakiintuu osaksi yliopistojen toimintaa.

JYY kannattaa alempien korkeakoulututkintojen painoarvon maltillista nostamista rahoitustekijänä. Kyseinen rahoitustekijä on selkeä indikaattori siihen, että yliopistojen tulee jatkossakin panostaa maisteritason koulutuksen ohella kandidaatintason koulutukseen.

JYY jää kaipaamaan rahoitusmalliin laadullisia elementtejä, jotka edesauttavat opiskelijan hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukemista. Tutkintoihin ja opintopistemääriin perustuva rahoitus kannustaa yliopistoja lähinnä tehostamaan läpäisyä, mutta ei niinkään panostamaan koulutuksen ja ohjauksen laatuun.

Keskeisiä huomioita muista rahoitustekijöistä

Kansainvälisyyden painottaminen rahoituskriteereissä on lähtökohtaisesti hyvä asia, mutta toisaalta se asettaa yliopistot ja eri alat eriarvoiseen asemaan. Kaikilla aloilla ei ole kansainvälistä julkaisutoimintaa, mutta kriteereissä nimenomaan kansainvälisen tutkimusrahoituksen saaminen ja kansainvälisten referee-julkaisujen määrä korostuu. Kansainvälisyys ei saa olla itseisarvo vaan siinäkin tulee pitää mielessä laadulliset tekijät ja todellinen kansainvälisyyden tarve.

JYY pitää strategiaperusteista rahoitusta sekä eri alojen ja valtakunnallisten tehtävien huomioimista tärkeänä. Näiden kohtien kautta on oleellista kompensoida niiden yliopistojen ja

alojen rahoitusta, joiden tutkimus- ja koulutustoiminta keskittyy sellaisille foorumeille, joissa ei liiku ulkopuolista rahoitusta.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Kalle Jokinen	Minna Oinas
Hallituksen puheenjohtaja	Pääsihteeri

Lisätietoja:
Hallituksen korkeakoulupoliittiset vastaavat
Susanna Koistinen | 040 512 2069 | susanna.h.koistinen@student.jyu.fi
Annika Mäkeläinen | 040 574 7695 | annika.e.makelainen@student.jyu.fi